

menie proti obžalovanému u četníckej stanice v T. z príčiny odňatia zmeniek bez podpisu listiny, zvanej »Végleges megállapodás«. Zistené je konečne aj to, že v máji 1927 v kancelárii advokáta Dra W-a A. D. p o k ú s i l sa uzavreť dohodnutie dotyčne právneho pomeru Z. D. s obžalovaným, a že vtedy bol koncipovaný spis —, podľa bodu VII. ktorého sú zmenky Dra Ch. uvedené ako krycie zmenky, ktoré tehelňa G. — totiž obžalovaný — je oprávnená uplatniť, pokiaľ suma 300.000 Kč by nebola krytá. Pri tomto stave veci mohol mať obžalovaný v máji alebo júni 1927 pochybnosti o tom, či trvá Z. D. na tom dohodnutí, čo obsahuje spis »Végleges megállapodás«, ktorý obžalovaný nepodpísal. To podporuje aj tá okolnosť, že zo zistených skutočností plynie, že po dni 17. februára 1927 ani Dr. P. Ch., ani A. a Z. D. nevedeli určite, či platí dohoda obsažená vo spise, zvanom »Végleges megállapodás«, alebo nie. — — — — Z toho všetkého plynie, že aj poškodený Dr. P. Ch., ďalej Z. a A. D. nevedeli, či je obžalovaný viazaný dohodou, obsaženou v listine »Végleges megállapodás«, alebo nie. Táto nejasnosť bola tu, hoci menovaní sú ľudia inteligentní, veď P. Ch. je doktorom, D-ovci však boli vedúci činitelia továrne pre výrobu hospodárskych strojov. Nakoľko tedy menované, na otaznej dohode interesované osoby, samy nevedely po dni 17. februára 1927, či platí dohoda, obsažená v listine »Végleges megállapodás« alebo nie, mohol byť aj obžalovaný v tom — keď aj omylnom domnení - že neplatí, lež že platí dotyčne zmeniek Dra P. Ch. pôvodná dohoda zo dňa 16. novembra 1926. Ponevác ďalej neboly zistené také skutočnosti, z ktorých by plynulo, že by obžalovaný bol vedome vyplnil alebo dal vyplniť zmenky s porušením podmienok, obsažených v dohode zo dňa 16. novembra 1926, preto neľze vyriešnuť, že obžalovaný vedome proti úmluve vyplnil, resp. dal vyplniť zmenky, uvedené v obžalobe. Preto myšlil sa vrchný súd, keď uznal obžalovaného vinným zo zločinov podľa §§ 404 a 403 čís. 1 tr. z. Najvyšší súd tedy vyhovel zmätočnej sťažnosti, nakoľko na základe zistených skutočností uplatňuje dôvod zmätočnosti podľa § 385 čís. 1a) tr. p., a oslobodil obžalovaného od obžaloby.

Čís. 5190.

Československému príslušníku, jenž vstoupí jako člen do SA. oddílů nebo vejde s nimi v jiný styk proto, aby s nimi či v nich pracoval proti Československé republice, připadá již podle programového, dosud nezměněného cíle strany NSDAP., usilujícího o sloučení též našich Němců a území jimi obývaných ve Třetí říši, objektivně k tíži tento ráz jejich zamýšlené akce proti Československé republice, jakožto konkrétního úkladného podniku.

Na dovoděnou subjektivní stránku zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep. nestačí zjistiti, že jednotlivec věděl o úkladné povaze podniku, k němuž se přidružil (s nímž vešel ve styk); je třeba zjistiti vlastní jeho záměr, směřující k úkladům o republiku; ten možno po případě dovoditi ze zmíněného vědomí a z dalších okolností případu.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1935, Zm I 292/34.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 9. října 1933, jímž byli obžalovaní G. T. a V. W., byvše obžalováni pro zločin přípravy úkladů podle § 2 al. 1 zák. na ochr. rep. a pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 cit. zák., uznání vinnými a odsouzení jen pro přečin sdružování státu nepřátelského podle § 17 čís. 1 cit. zákona, takto právem: Zmateční stížnosti se vyhovuje potud, že se rozsudek zrušuje ve výroku o kvalifikaci trestného činu obžalovaných za přečin podle § 17 čís. 1 zák. na ochr. republiky a jejich čin se kvalifikuje za zločin pokusu přípravy úkladů podle § 8 tr. zák. a § 2 al. 1 zákona na ochr. rep., který obžalovaní tak spáchali, že se v době od 18. června 1933 do 1. července 1933 v G., H., případně na jiných místech v Německu ucházeli o vstup do SA. a tím předsevzali čin, který vede ke skutečnému spolčení se s SA. k úkladům o republiku, k dokonání zločinu však nedošlo pro překážku odjinud v to příšlou.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje právem důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 10 tr. ř., domáhajíc se posouzení zjištěného činu obžalovaných s hlediska ustanovení § 2 al. 1 zákona na ochr. rep. Napadený rozsudek zjistil, že oba obžalovaní, členové DNSAP., překročili dne 18. června 1933 hranice republiky do Německa dohodnuvše se, že se přihlásí v Německu do oddílů SA. o práci nebo službu, v G. v Sasku pozdravili úderný oddíl SA. zvednutím ruky a pozdravem »Heil Hitler«, vešli do domu s prapory se skobovým křížem, odtud pak šli do hostince v průvodu vůdce. Je dále zjištěno, že se v Německu v oddílu SA. vykážali legitimací strany národně socialistické a přenocovali v kasárnách SA. v H. Obžalovaný T. po rozchodu s W. v D. se na několika místech v Německu v rozsudku prvé stolice vyjmenovaných hlásil k oddílu S. A. a dostával tam zdarma nocleh a stravu.

O oddílech S. A. správně usoudil nalézací soud, že jsou to vojensky organisované úderné oddíly organisace NSDAP., jež mají násilím uskutečnit cíle jmenované organisace, z nichž jedním je zřízení Velkoněmecka, což znamená sjednocení všech Němců v jedné říši. Pro naši republiku to znamená násilné odtržení oněch území, jež jsou obydlena Němci; z toho je správný závěr, že oddíly S. A. jsou objektivně způsobitelmým činitelem, se kterým podle jeho cílů a prostředků je možno se spolčiti nebo vejíti ve styk k úkladům o republiku, aby byla násilím odtržena část jejího území od ní a přivtělena k cizímu státu.

Československému příslušníku, jenž vstoupí jako člen do S. A. oddílů nebo vejde s nimi v jiný styk proto, aby s nimi či v nich pracoval proti Československé republice, připadá již podle programového, dosud nezměněného cíle strany NSDAP., usilujícího o sloučení též našich Němců a území jimi obývaných ve Třetí říši, objektivně k tíži tento ráz jejich zamýšlené akce proti Čsl. republice jakožto konkrétního úkladného podniku, jehož určitost je dána v tom, že je jisto, že podnik ten — vedle jiných cílů — směřuje též proti územní celistvosti Československé republiky, kterou podle nynějších poměrů není myslitelné porušiti v na-

značeném směru jiným způsobem nežli násilím. Pokud tudíž rozsudek nalézacího soudu v důvodech uvedených proti kvalifikaci zjištěné činnosti obžalovaných za zločin přípravy úkladů vyloučil, že by se mohlo při tom usuzovati na konkrétní úkladný podnik, je tento jeho závěr ve směru objektivním zmateční stížností veřejného žalobce právem napaden a hořejšími vývody na pravou míru uveden.

I se subjektivní stránky však zmateční stížnost právem napadá rozsudek nalézacího soudu v naznačeném směru. Rozsudek vyloučiv, že by tu obžalovaným bylo šlo o přípravu určitého konkrétního podniku, měl zřetelně na paměti záměrovou stránku jejich subjektivní viny, která vedle vědomí o úkladnosti podniku, v němž se pachatel spolčuje anebo s nímž vchází ve styk, musí podle doslovu § 2 zák. na ochr. rep. obsahovati též vlastní záměr pachatelův spolčiti se (vejíti ve styk) k úkladům o republiku. Zmateční stížnost pak tu dovozuje zejména poukazem na zjištění soudu nalézacího, že obžalovaní musili znáti účel organizace S. A., směřující mimo jiné proti samostatnosti a ústavní jednotnosti Československé republiky, že se v jejich soudem zjištěných jednáních projevil též zločinný úmysl přiblížiti možnost výsledku a ohroziti samostatnost a jednotnost státu. Sluší tu dodati, že soud nalézací zjistil vědomí obžalovaných o účelu organizace S. A. se zřetelem na její činnost a cíl v dřívějších vývodech vytčený též ve směru n á s i l n é m.

K této části vývodů zmateční stížnosti nutno podotknouti, že jednotlivcovo vědomí o úkladné povaze samého podniku neobsahuje v sobě ještě nutně i vlastní jeho úkladný záměr, jež zákon ve speciálním ustanovení § 2 zák. na ochr. rep. výslovně vyžaduje ve smyslu druhé věty § 1 tr. zák. (rozváženo a u m í n ě n o); vědomí to jest ovšem velmi důležitým prostředkem při dovodění záměrné stránky viny, ale o sobě ji nevyčerpává a s ní se nekryje. Poslední věta § 1 tr. zák., kryjící tak zvaný nepřímý úmysl, nepřichází vůbec v úvahu při těch trestných činech, při kterých zákon sám výslovně žádá určitý záměr přímý; tak je tomu právě při § 2 zák. na ochranu republiky podle slov zákona »spolčí se . . . k ú k l a d ů m o republiku«. Tento § je již svojí podstatou účinnou ochranou statků v něm chráněných, vždyť se tu jako velmi těžký zločin postihuje takové jednání přípravné, které při jiných trestných činech je pravidelně beztrestné; nelze jej proto extensivně proti jeho znění vykládati tak, že by na dovodění pachatelova záměru stačilo vždy jeho vědomí o objektivní podstatě dané v organizaci, s níž se pachatel spolčuje. Vždyť jsou myslitelné případy, že se někdo při uvedeném vědomí spolčuje nebo vchází ve styk s takovou organizací za účely trestněprávně bezbarvými a nelze z jeho vědomí dovoditi trestnost po rozumu § 2 zák. na ochranu republiky. S poukazem na vědomí obžalovaných o úkladnické povaze S. A. by tudíž zmateční stížnost nevystačila.

Proto právem poukazuje na význam dalšího zjištění nalézacího soudu, jež je pak základem pro posouzení úkladného záměru samých obžalovaných, že byli členy strany DNSAP., jež za svého trvání byla sesterskou stranou říšsko-německé strany NSDAP. Lze míti z četných projednaných případů za notorické, že zdejší strana právě v otázce sloučení našich pohraničních území s Německem uplatnila měrou velmi intenzivní uvedený společný programový cíl a že jedním z prostředků, jímž

se mělo pracovati k jeho uskutečnění v pohraničním území, bylo přebíhání zdejších příslušníků strany a jejich přijímání do služeb pohraničních oddílů S. A., jež takto ve zvýšené míře, jsouce v tom podněcovány členy z československých přeběhlíků, věnovaly svoji činnost právě tomuto programovému bodu strany, ukládajícímu o územní celistvost našeho státu. Obžalovaní, přívrženci snah strany, jsou právě z pohraničního území a již tím více zaujati pro uskutečnění vyznačeného cíle strany, směřujícího ku připojení těchto krajů k Německu; přeběhli-li podle zjištění rozsudku do Německa po předběžné dohodě, že se přihlásí do oddílů S. A. v Německu o práci nebo službu, jejíž povaha a cíl jim podle zjištění byly známy, je logický závěr ze všech uvedených předpokladů ten, že tak učinili proto, aby svým spolčením s údernými oddíly strany NSDAP. přispěli k úkladnému cíli strany proti Československé republice. Tento záměr obžalovaných tudíž dovodil nejvyšší soud ze zjištěných skutečností podle § 288 č. 3 tr. ř. na podkladě příslušných výtek zmateční stížnosti jako právní složku skutkové podstaty zločinu přípravy úkladů podle § 2 al. 1. zák. na ochr. rep.

K uskutečnění svého doznaného úsilí o službu v S. A. podnikli obžalovaní činy, které mohly vésti k výsledku, totiž útěk do Německa, přihlášku k S. A. i další kroky, jak tomu svědčí zjištěný pobyt a stravování na základě průkazu legitimace strany DNSAP. u S. A. oddílů, zejména při obžalovaném T. Poněvadž však nebylo zjištěno, že ku spolčení, totiž ku přijetí obou za členy S. A. skutečně došlo, je možno jejich přeběhnutí do Německa za doznaným účelem ucházeti se o službu v S. A. v dovoděném úkladném záměru uznati ve smyslu § 8 tr. zák. jen za předsevzetí činu, který vedl ke skutečnému vykonání zločinu přípravy úkladů podle § 2 al. 1. zák. na ochr. rep. Obžalovaní ani sami netvrdili, že k dokonání zločinu nedošlo z příčiny na jejich vůli závislé, která by jedině mohla přivoditi beztrestnost pokusu; je proto nutno vycházeti z toho, že příčinou nedokonání byl některý z důvodů v § 8 tr. zák. naznačených, jež však konkrétně zjišťovati netřeba, pokud nebyl ani tvrzen takový důvod nedokonání, jenž by trestnost vylučoval.

Čís. 5191.

Odmítl-li okresní soud pravoplatně odvolání podle § 467 tr. ř. jako opožděné, včítaje proti předpisu § 6 tr. ř. do lhůty poslední den přes to, že byl nedělí, porušil zákon v ustanovení §§ 6, 466, odst. 1 tr. ř.; usnesení to nelze zbaviti účinnosti dozorčí stížností podle § 15 tr. ř., nýbrž nápravu lze zjednati jen zmatečnými stížnostmi na záštitu zákona.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1935, Zm II 466/34.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmatečném stížnosti na záštitu zákona vznesené generální prokuraturou do usnesení okresního soudu v Prostějově ze dne 3. července 1934, jímž bylo odmítnuto odvolání obžalovaného proti rozsudku téhož soudu ze dne 15. března 1934, takto právem: Usnesením okresního soudu v Pro-